

ՄԱՌՆԵՈՒԼԻԻ ՄՈՒՆԻՑԻՊԱԼԻՏԵՏԻ
ԲՅՏԵՂՈՒՄԻՆԻՍՏԵՏԻ ԳՆԱԶՍԵՅԻԱԿԱՆ ԲՅՈՒՁԵՆ

ՁԵՐ ՄՈՒՆԻՑԻՊԱԼԻՏԵՏԻ
ԱՊԱԳԱՆ ՁԵՐ
ՁԵՌՔՈՒՄ Է

ՄԱՌՆԵՈՒԼԻԻ

ՄՈՒՆԻՑԻՊԱԼԻՏԵՏԻ

ԲՅՈՒՋԵՆ

ՁԵՐ ՄՈՒՆԻՑԻՊԱԼԻՏԵՏԻ ԱՂԱԳԱՆ ՁԵՐ ՁԵՌՔՈՒՄ Է

Մեր քաղաքը, մեր գյուղը, մեր ավանը... մենք այստեղ ենք ապրում: Մենք կարող ենք սպասել փոփոխությունների, սակայն, մենք ինքներս էլ կարող ենք բարելավել և ավելի գեղեցկացնել դրանք եթե մասնակցենք տեղական բյուջեի ծրագրավորմանը և դրանով օգնենք գործադիր իշխանությանը: Քաղաքացիական բյուջեն քաղաքացիների շահերի արտահայտման միջոցներից մեկն է մունիցիպալիտետի բյուջեի բաշխման մեջ: Այստեղից էլ ներվճարվող կնպաստենք սակրեբուլոյին և գամգեբելին մեր քաղաքների և գյուղերի սպազայի համար լավագույն որոշումներ կայացնելու հարցում: Սրա արդյունքում կբավարարվեն մեր շահերը և մեր հարկային մուծումները կհասնեն իրենց նշանակման կետին: Քաղաքացիական բյուջեն հնարավորություն կտա ավելի լավ հասկանալ, թե ինչպես է աշխատում մունիցիպալիտետը: Քաղաքացիների ընդգրկումը գումարների բաշխման գործընթացում մունիցիպալիտետի բյուջեի կառավարման է՛լ ավելի արդյունավետ հնարավորություն է տալիս, իսկ խորհրդատվությունները հասարակության հետ տեղական բնակչության կարիքների ուսումնասիրման ավելի արդյունավետ միջոց է, քան հետազոտման անցկացումը:

Այս ծավալագրքույկը / բուկլետը ձեռնարկ կապում է, թե ինչպես է «աշխատում» բյուջեն, ինչպիսին կլինի Մառնեուլիի քաղաքացիական բյուջեն և ինչպիսի ազդեցություն կարող է թողնել նա: Ինչ կարող էք անել, որ դառնաք կառավարության խորհրդատուն և ակտիվ քաղաքացիները, ինչպես էք կարող ներկայացնել ձեր առաջարկությունները:

- Համառոտ՝ Մառնեուլիի մասին
- Ինքնակառավարումն ու նրա գործառույթները
- Մունիցիպալիտետի բյուջեն
- Քաղաքացիական բյուջեն
- Մառնեուլիի քաղաքացիական բյուջեն

ՀԱՄԱՌՈՏ՝ ՄԱՌՆԵՈՒԼԻ ՄԱՍԻՆ

4

Մունիցիպալիտետն ընդգրկում է՝ քաղաք Մառնեուլին և 17 տարածքային միավոր՝ Ծերեթելին, Շահումյանը, Շուկավերը, Ղիզիլաջլուն, Կուլարը, Աղքերփին, Դամիա-Գեուրարիսը, Ծերաքվին, Ալգեթին, Կազազանը, Կուլփիարիսը, Թամարիսը, Խոժոռնին, Զափանախչին, Սաղախլուն, Կասումլուն և Օթերթին:

ՄՈՒԼԻՑԻՊԱԼԻՏԵՏԻ
ԲՆԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆԸ
ԿԱԶՄՈՒՄ Է

136 000
ՄԱՐԴ

86.4%

7.8%

5.2%

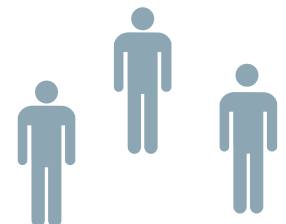
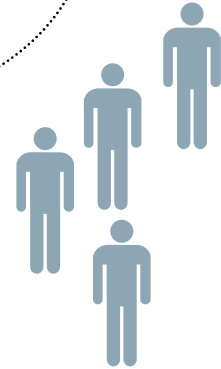
ԱՅԴ ԹՎՈՒՄ՝
ազգային
աղբբեջանցիներ՝ 86,4%,
վրացի՝ 7,8%,
հայ՝ 5,2%

և այլ ազգային փոքրամասնության խմբեր:

Կրոնի առումով մեծամասնությունը
մուսուլմաններ են, հետո՝ ուղղափառ
քրիստոնյաներ, մասամբ բնակչությունը,
հիմնականում, հայկական-գրիգորյանական կրոնի
հետևորդներ են:

5

ԻՆՉ Է ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄԸ,

դրա գործառույթները և պարտականությունները

Ինքնակառավարման միավորն անկախ իրավաբանական անձ է, որն ունի գործադիր և ներկայացուցչական մարմիններ՝ Գամգեորա և Մակրեբուլո, այն ունի օրենքով նախատեսված լիազորություններ, սեփական բյուջե և գույք: Միայն ինքնակառավարման միավորներն ունեն բյուջե ընդունելու և դրա մեջ փոփոխություններ կատարելու իրավասություն, ընդունելու բյուջեի կատարման մասին հաշվետվությունները և գնահատելու դրա կատարումը: Մառնետլիի մունիցիպալիտետի ներկայացուցչական մարմինն է Մակրեբուլոն, Մառնետլիի մունիցիպալիտետի գործադիր մարմնի բարձրագույն պաշտոնական անձն է գամգեբեյին: Գամգեբեյին ընտրվում է ուղիղ ընտրության ճանապարհով, գաղտնի քվեարկությամբ, սպինքն՝ մունիցիպալիտետի տարածքում գրանցված Վրաստանի քաղաքացիների կողմից, չորս տարի ժամկետով:

ՄԱՌՆԵՈՒԼԻԻ ՄՈՒՆԻՑԻՊԱԼԻՏԵՏԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԱՌԱՋԱՀԵՐԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ԵՆ՝

- հասարակական կարգ ու կանոն և պաշտպանություն.
- շինարարություն, վերականգնում, ենթակառուցվածքների շահագործում
- կրթություն
- մշակույթ, կրոն, սպորտ
- առողջապահություն և սոցիալական ծրագրեր

ՄԱՌՆԵՈՒԼԻԻ ՄՈՒՆԻՑԻՊԱԼԻՏԵՏԸ ԻՐԱՎԱՍՈՒ Է ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐ ԸՆԴՈՒՄԵԼ ՀԵՏԱՅԱԼ ՀԱՐՑԵՐԻ ՇՈՒՐՉ՝

- 1) Ավտոմեքենաների կայանման տեղերի որոշում և կայանման կարգի սահմանում, բնակավայրեր-ավաններում փողոցների մաքրումը, փողոցային լուսավորումը, դրենաժային համակարգի, կոյուղու, աղբավայրերի կազմակերպում, կենցաղային մսացորդների հավաքման և ուտիլիզացիայի աշխատանքների կազմակերպման պլանավորում և իրականացում կամ դրանց իրականացման մասին մունիցիպալիտետային գնումների կազմակերպում, գերեզմատների խնամք:
- 2) Ինքնակառավարվող միավորի տարածքի բարեկարգում և կանաչապատում, համապատասխան ծրագրերի հաստատում: Ծրագրով նախատեսված միջոցառումների իրականացում կամ դրանց իրականացման համար մունիցիպալային գնումների կազմակերպում:
- 3) Տեղական նշանակություն ունեցող ճանապարհների պահպանում, շինարարություն և զարգացման ապահովում:
- 4) Մունիցիպալիտետի հաշվեկշռի /բալանսի վրա գոյություն ունեցող ջրամատակարարման համակարգի խնամք-պահպանում տեղական նշանակության գրադարանների, թանգարանների, թատրոնների, ցուցահանդեսների, սպորտային-առողջապահական օբյեկտների գործունեության, կուլտուրական միջոցառումների կազմակերպում
- 5) մունիցիպալային արխիվի ստեղծում և արխիվային սպասարկման սակագների որոշում Վրաստանի օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:
- 6) նախադպրոցական և արտադրպոցական կրթա-դաստիարակչական հաստատությունների ոչ ձեռնարկատիրական (ոչ առևտրական) իրավաբանական անձի ձևով ստեղծում և դրանց գործունեության ապահովում:

ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԻՎՈՐԻ ԻՐԱՎԱՍՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ ՉԻ ՄՏՆՈՒՄ՝

- 1) դպրոցական և բարձրագույն ուսումնասիան հաստատությունների գործունեության կազմակերպումը:
- 2) պետական նշանակության օբյեկտների գործունեության մեջ մասնակցություն ցուցաբերում, այդ թվում՝ պետական նշանակություն ունեցող ճանապարհների, կառույցների վերականգնում, պետական նշանակություն ունեցող անտառի և ջրի ռեսուրսների կառավարում:

ԻՆՉՆ Ե ՏԵՂԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵԻ,

դրա ձևավորման և կատարման սկզբունքները

Ինքնակառավարման միավորի բյուջեն եկամուտների և պարտադիր ծախսերի մի համադրություն է, որն անհրաժեշտ է տեղական ինքնակառավարման գործառույթների եւ պարտականությունների կատարման համար, որն էլ հաստատում է ներկայացուցչական մարմինը՝ Սակրեբուլոն:

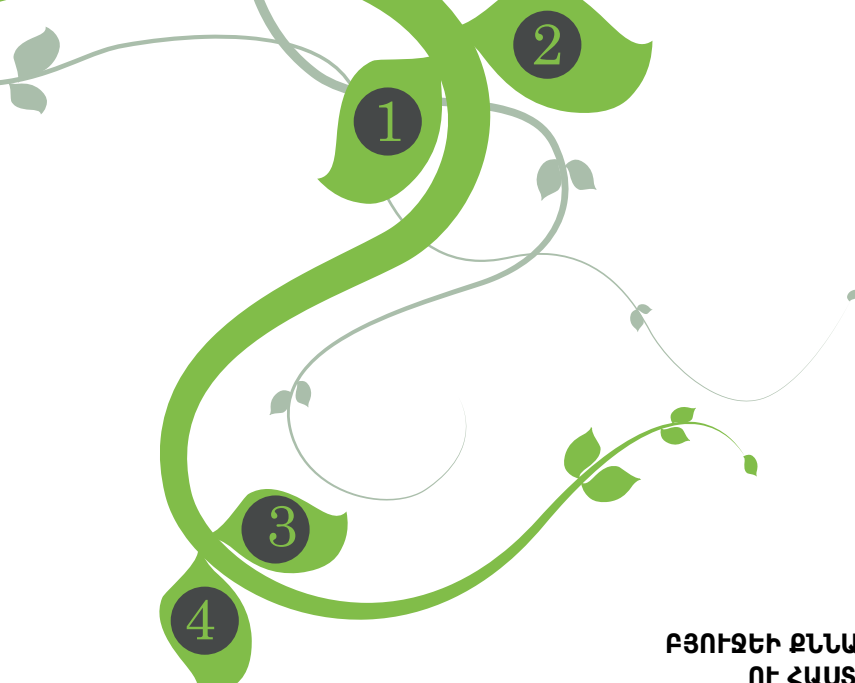
ԲՅՈՒՋԵԻ ՆԱԽԱԳԺԻ ՆԱԽԱՎԱՅԱՏՐԱՍՏՄԱՆ, ԲՅՈՋԵԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ և ԽԶՎԵՏՎՈՒՄԻ ՀԱՄԱՐ ԿԱՏՈՒՄԱՆ Ե ԿԱՄԱԿԱՏԱՍԽԱՆ ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆԻՏԻԱԿԱՏՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱՊԻՐ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՄԱՌՆԵՈՒԼԻ ԳԱՄՈՒԼՈՒՄԻ ԳԱՄՈՒԼՈՒՄԻ:

Բյուջեի նախագծի նախապատրաստման, բյուջեի կատարման և ԽԶՎԵՏՎՈՒՄԻ ՀԱՄԱՐ ԿԱՏՈՒՄԱՆ Ե ԿԱՄԱԿԱՏԱՍԽԱՆ ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆԻՏԻԱԿԱՏՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱՊԻՐ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՄԱՌՆԵՈՒԼԻ ԳԱՄՈՒԼՈՒՄԻ:

Մինչև բյուջեի նախագիծը Սակրեբուլոն ներկայացնելը, Գամգեբայի նախաձեռնությամբ, ոչ կառավարական կազմակերպությունների եւ շահագրգիռ բոլոր կողմերի մասնակցությամբ Մառնեուլիի «Դեմոկրատական ներգրավման կենտրոն»-ի գրասենյակում կատարվում է բյուջեի նախագծի նախնական քննարկում:

Ոչ ուշ, քան **15 նոյեմբերի**, գամգեբեյի/մարզպետը ներկայացնում է բյուջեի նախագիծը ներկայացուցչական մարմնի (Սակրեբուլոյի) նախագահին, որն էլ այն քննարկման է ներկայացնում ներկայացուցչական մարմնին:

**ԲՅՈՒՋԵՒ ԶՆԱԿՎՈՒՄ
ՈՒ ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ**

1) Բյուջեի նախագիծը տեղական ինքնակառավարման ներկայացուցչական մարմին ներկայացնելուց 5 օրվա ընթացքում պետք է հրապարակել հանրային քննարկման համար, հնարավոր է տեղական թերթերում, քաղաքապետարանի կայքում www.marneuli.ge, մունիցիպալային շենքի տեղեկատվական վահանակում:

2) Տեղական ինքնակառավարման ներկայացուցչական մարմինը հրապարակայնորեն քննարկում է բյուջեի նախագիծը և նոր բյուջետային տարվա մեկնարկից առաջ որոշում է կայացնում տեղական ինքնակառավարման մարմնի բյուջեի նախագծի հաստատման մասին: Որոշումը՝ բյուջեի նախագծի հաստատման մասին, ընդունվում է ներկայացուցչական մարմնի անդամների ձայների մեծամասնությամբ:

3) Դիտորոշությունների առկայության դեպքում տեղական ինքնակառավարման ներկայացուցչական մարմնի նախագահը ոչ ուշ, քան նոյեմբերի 25-ը, բյուջեի նախագիծը՝ նշումներով, վերադարձնում է գամզեբեղիին:

4) Բյուջեի նախագծի նույն կամ ուղղված տարբերակը ոչ ուշ քան դեկտեմբերի 10-ը տեղական ինքնակառավարման մարմնի գամզեբեղիին (քաղաքապետը) ներկայացնում է ներկայացուցչական մարմնի նախագահին:

Ինքնակառավարման միավորի բյուջեի մուտքերը կազմվում են սեփական կամ ոչ սեփական/արտաքին եկամուտներից: Սեփական եկամուտներին են պատկանում տեղական հարկերն ու վճարները, հավասարեցված փոխանցումներով Վրաստանի օրենսդրությամբ

ինքնակառավարման միավորներին հատկացված այլ եկամուտները, իսկ ոչ սեփական/արտաքին եկամուտներին են պատկանում հատուկ և նպատակային փոխանցումներն ու Վրաստանի օրենսդրությամբ սահմանված այլ եկամուտները/մուտքերը:

Ինքնակառավարման միավորը սեփական եկամուտներ ծախսելը կարող է իրականացնել **անկախ և սեփական հայեցողությամբ:**

Ոչ սեփական/արտաքին եկամուտների ծախսը կատարվում է Վրաստանի կառավարության կողմից սահմանված նպատակներով:

ՄԱՌՆԵՈՒԼԻ Ի ՍՈՒՆԻՑԻՊԱԼԻՏԵՏԻ 2015 ԹՎԱԿԱՆԻ ԲՅՈՒՋԵՆ ՀՈՒԼԻՍԻ 3-Ի ԴՐՈՒԹՅԱՄԲ ԲԱԴԿԱՑԱԾ Է՝

Մնվանում	2015 թվականի պլանը		
	Ընդամենը	Այդ թվում	
		Սեփական եկամուտները	Տարեկան պետական բյուջեի հիմնարկային հատկացված միջոցների փոխանցումները
Մուտքեր	27 705 300	21 360 800	6 344 600
Եկամուտներ	21 321 300	15 541 200	5 780 100
Ոչ ֆինանսական ակտիվների նվազումը	140 000	140 000	0
Ֆինանսական ակտիվների նվազումը (մնացորդի բացառությամբ)	6 244 000	5 679 600	564 400
Պարտականությունների աճը	0	0	0
Վճարումները	27 705 300	21 360 800	6 344 600
Ծախսեր	11 739 300	11 418 600	320 800
Ոչ ֆինանսական ակտիվների աճը	15 332 700	9 434 200	5 898 500
Ֆինանսական ակտիվների աճը (մնացորդի բացառությամբ)	0	0	0
Պարտականությունների նվազումը	633 400	508 000	125 300
Մնացորդի փոփոխությունը	0	0	0

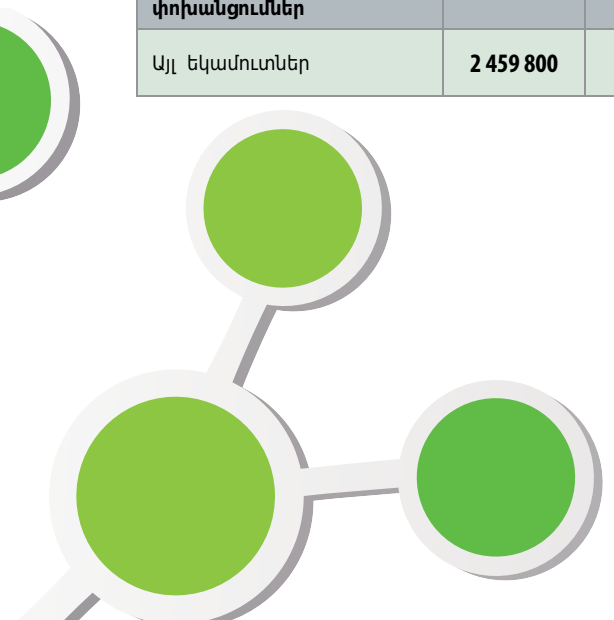
ՄԱՌՆԵՈՒԼԻ ՄՈՒՆԻՑԻՊԱԼԻՏԵՏԻ ԲՅՈՒՋԵԻ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԸ

Անվանում	2015 թվականի ծրագիր		
	Ընդամենը	Այդ թվում	
		Սեփական ներդրումները	Պետական ոլորտից հիմնարարային հատկացված միջոցների փոխանցումները
Եկամուտներ	21 321 300	15 541 200	5 780 100
Հարկեր	3 916 900	3 916 900	0
Գույքի հարկ	3 916 900	3 916 900	0
Դրամաշնորհներ/գրանտեր	14 944 600	9 164 500	5 780 100
Հավասարեցված փոխանցումներ	8 914 500	8 914 500	0
Թիրախային փոխանցում պատվիրակված լիազորությունների իրականացման համար	250 000	250 000	0
Հիմնարարային առանձնացված փոխանցումներ	5 780 100	0	5 780 100
Այլ եկամուտներ	2 459 800	2 459 800	0

ՄԱՌՆԵՈՒԼԻ ՄՈՒՆԻՑԻՊԱԼԻՏԵՏԻ ԲՅՈՒՋԵԻ ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐԸ

Ճանաչված	2015 թվականի ծրագիր		
	Ընդամենը	Այդ թվում	
		Սեփական ներդրումները	Պետական ոլորտից հիմնարարային հատկացված միջոցների փոխանցումները
Մառնուլի մուկիցիպալիտետը	27 705 300	21 360 800	6 344 600
Ներկայացուցչական և գործադիր մարմինների ֆինանսավորում	4 593 400	4 593 400	0
Պաշտպանություն, հասարակական կարգ ու կանոն և անվտանգություն	349 000	349 000	0
Ենթակառուցվածքների շինարարություն, վերականգնում և շահագործում	15 558 000	9 288 500	6 269 600
Կրթություն	2 650 500	2 650 500	0
Մշակույթ, կրոն, երիտասարդների աջակցում և սպորտ	3 707 700	3 632 700	75 000
Սոցիալական և առողջապահական ծրագրեր	846 600	846 600	0

Տեղական բյուջեից ծախսը տնօրինելիս վերը նշված աշխատանքների իրականացման ժամանակ նախապատվությունը տրվում է առաջնահերթ ոլորտներին և դրանց հաջորդականության պահպանմանը: Առաջնահերթային ուղղությունների փաստաթուղթը կազմում է գամգեթան և հաստատելու համար նրան հաստատելու է ներկայացնում սակրեբուլոյի բյուջեի նախագծի հետ միասին:

ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵՆ,

Նրա նշանակությունը և գործառույթը

Մասնուլիի մունիցիպալիտետի ղեկավարությունը նպատակ ունի քաղաքացիական բյուջեի հարցերում բնակչությանն ավելի շատ ընդգրկել: Մրա հնարավորություն է տալիս քաղաքացիական բյուջեն: Քաղաքացիական բյուջեն գործընթաց է, որն ապահովում է հասարակության ընդգրկումը մունիցիպալիտետի բյուջեի ձևավորման մեջ և դրա իրականացումը: Մրանով հասարակությանը մասնակցության հնարավորություն է տրվում մունիցիպալիտետի քաղաքների և գյուղերի համար լավագույն որոշումներ կայացնելու և բնակչության շահերի բավարարման գործում:

Գոյություն ունեն մի քանի տարբերակներ այս գործընթացում:

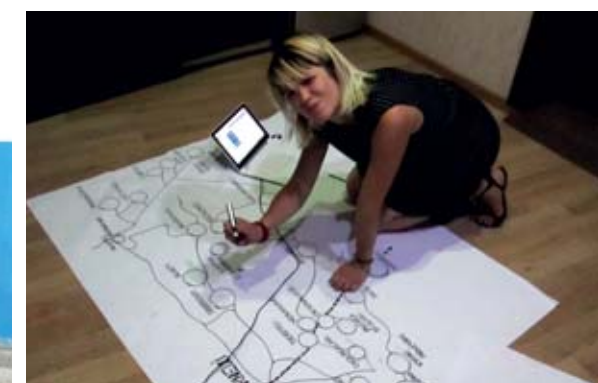
Դրանցից մեկն է՝ այն նախագծերի իրականացումը, որոնք ներկայացված են առանձին քաղաքացիների կամ տեղեկատվական խմբերի կողմից քաղաքացիական բյուջեի շրջանակներում: Իշխանությունն առանձնացնում է գումար ընդհանուր բյուջեից և հասարակությունը քննարկում է ներկայացրած նախագծերը և որոշում է կայացնում, թե որն է ավելի առաջնահերթային, անհրաժեշտ և հետաքրքիր: Ընտրած նախագծերի իրականացումը կատարում է մունիցիպալիտետը:

Երկրորդ տարբերակը՝ որի միջոցով հնարավոր է հասարակության ներգրավումը քաղաքացիական բյուջեում՝ քաղաքի և մարզի առաջնահերթությունների և հեռանկարների շուրջ բաց բանավեճերի/դիսկուսիաների անցկացումն է: Այս դեպքում մենք ուշադրությունը չենք սևեռում առանձին նախագծերի վրա և առաջարկում ենք հարցեր՝ ի՞նչն է անհրաժեշտ ֆինանսավորել առաջին հերթին՝ կրթությունը, սոցիալական ծրագրերը և այլն: Մա բանավեճ է երկարաժամկետ նախագծերի շուրջ: Այս դեպքում հասարակությունը պետք է որոշի՝ ինչն է ավելի անհրաժեշտ՝ նոր ճանապարհը, մանկապարտեզը, դպրոցը, ջրամատակարարումը... սրանք բոլորն էլ անհրաժեշտ են, բայց որոշ բաներ կարելի է հետաձգել:

15

14

ՄԱՌՆԵՈՒԼԻ ԲԱՂԱՔԱՑԻՎԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵՆ

2015 թվականին Մառնեուլի մունիցիպալիտետն իրականացնում է 2016 թվականի քաղաքացիական բյուջեի «պիլոտային ծրագիրը»:

Առաջին տարի՝ պիլոտային փուլ: Սա քաղաքացիական բյուջեի հնարավորությունների գնահատումն ու օպտիմալ որոշում ընդունելն է: Տեղական առանձնահատկություններից ելնելով ապագայում հնարավոր է որոշակի փոփոխություններ լինեն:

Յուրաքանչյուր տարի Հաջորդ տարվա քաղաքացիական բյուջեի մշակումը	2015 2016 թվականի քաղաքացիական բյուջեի մշակումը
1) Քաղաքացիական բյուջեի կանոնների մշակումը	Վարժանքներ՝ ապրիլ- հուլիս
2) Բանավեճեր առաջնահերթությունների մասին	Մունիցիպալիտետի բոլոր գյուղերի ներկայացուցիչների համար «որկշոպեր» 29-31 հուլիսին
3) Նախագծերի ներկայացում	1 օգոստոսից մինչև օգոստոսի 20-ը 18 գյուղի սակրեբուլոյի ներկայացուցիչների համար
4) Նախագծերի քննարկում և խորհրդատվություններ	Մշտապես նախագծի հանձնումը մինչև օգոստոսի 26-ը ներառյալ՝ այդ թվում նախագծերը կազմված մարաթոնի ժամանակ 6,7 և 13,14 օգոստոսին Մառնեուլիում, Ստորին Սարայում և Սաղախլոյում: Յուրաքանչյուր ստուգված նախագիծ հասանելի կլինի www.marneuli.ge կայքէջում և մշակույթի կենտրոններում և մշակույթի տներում:
5) Քաղաքացիների կողմից նախագծի ընտրություն	Առաջնահերթային նախագծերի ընտրություն Մառնեուլի քաղաքացիական խորհրդում Ծերաքվեում 27-29 օգոստոսին (փոխադրամիջոցն ապահովում է մունիցիպալիտետը) Սեպտեմբեր - ճշգրիտ test նախագծեր քաղաքապետարանի. Հոկտեմբերի - ի հրապարակումը Նախագծերի շրջանակներում իրականացվում է քաղաքացիական բյուջեի
6) Նախագծի իրականացում 2016 թ. հունվար-դեկտեմբեր	իրականացում 2016 թ. հունվար-դեկտեմբեր

* Լրացուցիչ տեղեկությունների համար տես վրա p.22

Մառնեուլի մունիցիպալիտետն իր բյուջեից առանձնացնում է 1 500 000 լարի քաղաքացիական բյուջեի համար (ռեալիզացիա 2016 թվականին) միկրոնախագծերի իրականացման համար նախատեսված է 500 000 լարի (մեկ նախագծի առավելագույն արժեքը կազմում է 10 000 լարի)

1 500 000 լարի է կազմում Մառնեուլի ընդհանուր բյուջեի 5%.
Համեմատման համար՝ Լեհաստանում շատ դեպքերում հատկացվում է 1-2% !

ՈՎ և ինչպես կարող է մասնակցություն ցուցաբերել քաղաքացիների բյուջեում

Նախագծում մասնակցել կարող է մունիցիպալիտետի ցանկացած քաղաքացի առանց որևէ սահմանափակումների, անկախ նրա հասակի, սեռի և էթնիկական ծագումի՝ 16 տարեկան հասակից:

ՍԱ ՇԱՏ ՊԱՐԶ Է: ԴՈՒՔ ԿԱՐՈՂ ԵՔ՝

1) մասնակցել տարածաշրջանի անհրաժեշտությունների և նախագծերի ընտրության սկզբունքների մշակման գործին,.

2) մտցնել ձեր նախագիծը

- ա) հայտի ձևը հասանելի է www.marneuli.ge – ում և ձեր գյուղի հավատարմատարի մոտ վրացերեն, ադրբեջաներեն, հայերեն և ռուսերեն լեզուներով:
- բ) Լրացրեք ձևը, նկարագրեք նախագիծը, գնահատեք նախագծի ընդհանուր արժեքը (թվարկեք դրա բաղադրիչները) և էթե կարիք ունեք խորհրդատվության, ձեզ կօգնի մունիցիպալիտետի մասնագետը:
- գ) Նախագիծը հանձնեք ձեր հավատարմատարին կամ մունիցիպալիտետ՝ մինչև ասված ժամկետը (2015 թվականի օգոստոսի 20-ը)

3) մասնակցել նախագծերի ընտրությանը
Մասնակցություն տարածաշրջանի անհրաժեշտությունների և նախագծերի ընտրության սկզբունքների մշակման ուսուսմասիքության գործին

2015 թվականի օգոստոսի 29-31-ին մունիցիպալիտետի բոլոր գյուղերի ներկայացուցիչների համար կանցկացվի 3 վարժանք:

Ինչպես կազմել լավ նախագիծ:

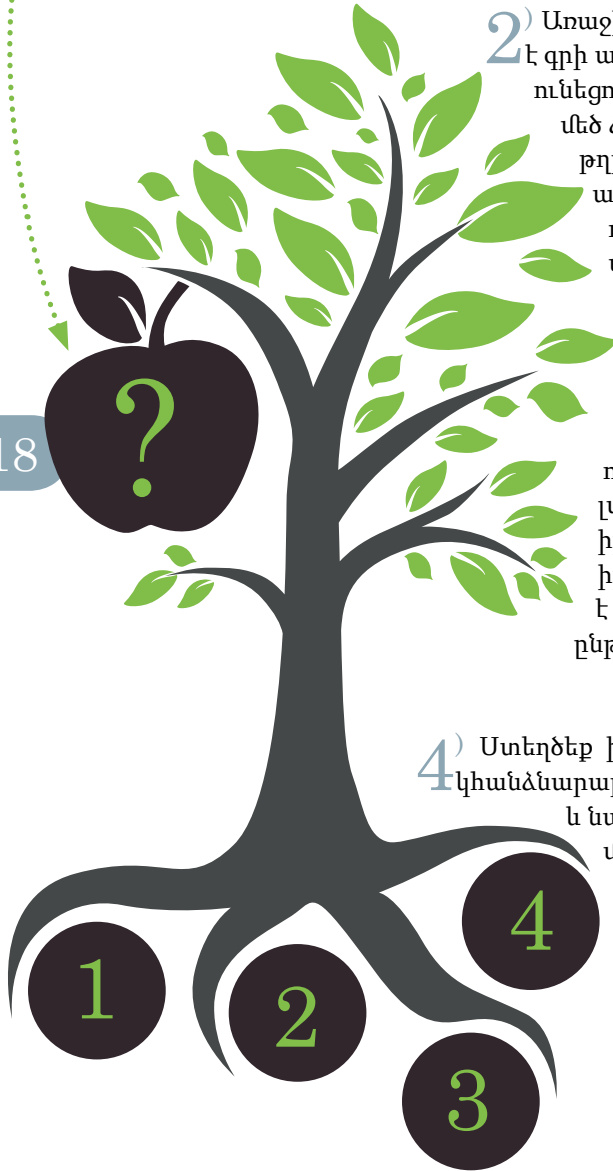
1) Հավաքեք ձեր գյուղի ընդհանուր խնդիրներ ունեցող բնակիչներին:

2) Առաջին հերթին պետք է գրի առնեք գոյություն ունեցող խնդիրների ցուցակը մեծ ձևաչափ ունեցող թղթի վրա և քննարկեք այն բանի հարցը, թե դրանցից որն է առավել առաջնահերթային:

3) Այնուհետև նկարագրեք հնարավոր որոշումները, ընտրեք լավագույնը, որի իրականացումն իրատեսորեն հնարավոր է հաջորդ տարվա ընթացքում:

4) Ստեղծեք խումբ, որին էլ կհանձնարարվի հայտերի լրացումը և նախագծի մշակումը (մեկը լրացնում է հայտը, մյուսը պարզում է արժեքը և այլն):

18

Մոտավոր գների համառոտ ցուցակը

ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐ

- արտաքին լուսավորում 1 լապտերայուն՝ 830 լարի
- ասֆալտի ծածկույթ 1 քառ.մմ- 50 լարի 1 քառ.մմ- 10 լարի
- խմելու ջրի անցկացում 500 տուն – 400 000 - 450 000 լարի
- փոքր մարզահրապարակ 90 000 -100 000 լարի
- կոյուղի 200 ընտանիք – 220 000 լարի
- միջին հասարակական շենքերի (օրինակ՝ թանգարան, գրադարան)
- հիմնական վերանորոգում 200 քառ.մ. – 50 000-100 000 լարի
- նույն կարգի շենքերի կոսմետիկ վերանորոգում – 100 քառ.մ. 800 – 1000 լարի

19

ԱՅԼ ՍԱԿԱԳՆԵՐ (ՄՇԱԿՈՒՅԹ, ՄՊՈՐՏ, ՄԱՆԿԱԴԱՐՏԵԶՆԵՐԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ և ԱՅԼԸ)

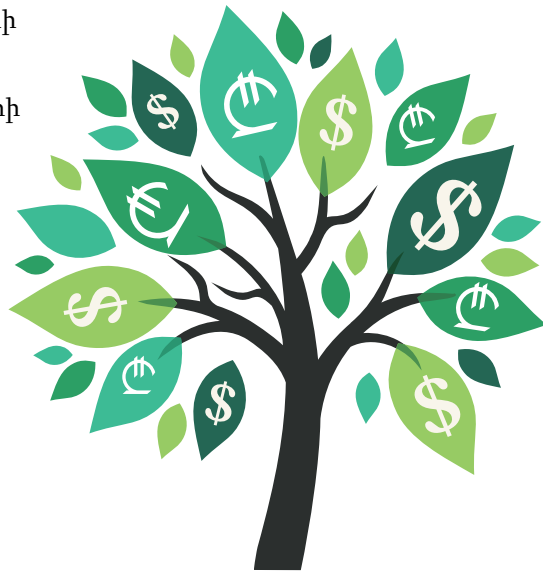
- մանկապարտեզի դաստիարակի աշխատավարձը – **360** լարի
- մանկապարտեզի տնօրենի աշխատավարձը – **500** լարի

մշակութային միջոցառումների համար՝

- պրոյեկտորի ձեռքբերում – **1 200** լարի
- 2 փոտոապարատ – **1 000** լարի
- համակարգիչ/նոութբուք – **800 -1 000** լարի
- համակարգչի / նոութբուքի դինամիկներ – **80** լարի
- ձայնային համակարգ (2 դինամիկ, միկշեր, բարձրախոսներ) – **2 600 – 3 400** լարի
- մշակույթի մասնագետի/անիմատորի աշխատավարձը (երեխաների/երիտասարդների նշաբաթական 2-3 լրացուցիչ դասեր պարապելու համար) – **100** լարի
- մունիցիպալային հաստատությունների համար համացանց (օրինակ՝ մշակույթի տուն) – **300** լարի անցկացման և **30** լարի ամսական վճարում:

Սպորտ՝

- մատ/ըմբշամարտի գորգ– **14 000** լարի
- Շախմատի 5 կոմպլեկտ– **300** լարի
- գնդակներ– **250** լարի.

Հիշե՛ք

- Յուրաքանչյուր քաղաքացի կամ նախաձեռնող խումբ կարող է ներկայացնել մեկ հայտից ավելի:
- Կարող եք ներկայացնել փոքր նախագիծ՝ առավելագույնը 10 000 լարի արժողությամբ (այս նախագծի համար հատկացված է – 500 000 լարի) մեծ նախագիծ(այս նախագծի համար հատկացված է – 1 000 000 լարի)
- Այն նախագծերի համար, որոնց արժեքը գերազանցում է 10 000 լարին, առաջարկում ենք ձևավորել մի քանի գյուղերի կամ գյուղի սակրեբուլոյի ոչ ֆորմալ միություն
- Հեշե՛քն նկատի՝ ունեցեք մունիցիպալիտետի առաջնահերթությունները և իրավասությունները:
- Լավ գիտակցեք գործողությունների հաջորդականությունը: Եթե անհրաժեշտ է ճանապարհ, ոռոգման ջուր և կոյուղի՝ առաջին հերթին պետք է կատարվի ստորգետնյա կոմունիկացիաներ և հետո ճանապարհը:
- Այն դեպքում, երբ բյուջեի ծախսը գերազանցում է 5 000 լարին՝ մունիցիպալիտետը պարտավոր անցկացնել տենդեր՝ գնումների կամ սպասարկման շուրջ:
- Յուրաքանչյուր հաստատված նախագիծ պետք է ավարտվի 2016 թվականին: Ամենահաջող նախագծերը կշարունակվեն նաև ապագայում :
- Մեկանգամյա գործողությունից բացի (օրինակ՝ շենքի վերանորոգում) պետք է հաշվի առնել ամենամյա ծախսերը (օրինակ շինարարություն/վերականգնում՝ հունվար-օգոստոս, գործում՝ սեպտեմբեր-դեկտեմբեր):
- Այն ֆինանսավորումից բացի, որ հատկացնում է մունիցիպալիտետը, շատ կարևոր է ձեր լուման՝ ձեր ակտիվությունը, այն , ինչը կարող եք կատարելուք:

Բացվել է 2015 թվականին, իսկ բնակիչները Մառնեուլի Քաղաքացիական խորհրդի կրնտրի առավել կարեւորները. Հոկտեմբերի սկզբին, երբ ստուգում, խորհուրդը կկայացնի ցուցակը ծրագրերի իրականացման. Այս ցուցակը կքննարկվի բնակիչների

Նախագծի վերստուգումը

Ձեր նախագիծը ստուգվում է մունիցիպալիտետի մասնագետների կողմից: Նրանք պետք է սահմանեն նախագծի արժեքը, դրա իրականացման տեխնիկական և իրավաբանական հնարավորությունները, մունիցիպալիտետի իրավասությունների, նրա խնդիրների և առաջնահերթությունների մեջ մտնում է, թե ոչ: Այդպես պետք է սահմանվի նախագծի իրականացման ժամանակը կարճաժամկետ, թե երկարաժամկետ է այն: Նախագծի արժեքը չի կարող գերազանցել քաղաքացիական բյուջեի համար հատկացված գումարը: Այս դեպքում այսպիսի նախագիծը կանցնի մունիցիպալիտետի առաջնահերթությունների շարքին և կիրականանա փուլ առ փուլ: Հիշե՛ք, եթե ձեր նախագիծը չհայտնվի քաղաքացիական բյուջեում, դրա իրականացումը հնարավոր է նաև այլ ճանապարհով (կարողա՛ ծախսերը/բուկլետը մինչև վերջ)

Նախագծերի ստուգումը չի կարող հիմնվել անհատական գնահատումների վրա: Ինչն է իրոք կարևոր, պետք է որոշի ժողովուրդը:

Մառնեուլի կյանքում ներգրավվելու այլ հնարավորությունները

Գյուղատնտեսության զարգացման հիմնադրամ՝ մունիցիպալիտետ հայտ ներկայացնել հնարավոր է ողջ տարվա ընթացքում (միայն ենթակառուցային նախագծերի համար 2015 թվականին կենտրոնական բյուջեից առանձնացվել է 2 000 000 լարի):

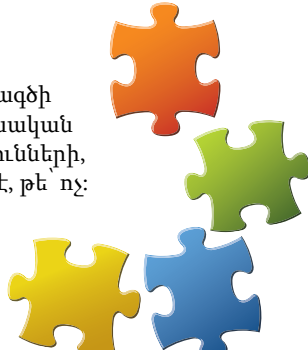
Տեղական նախաձեռնություններ՝ շրջանի բնակչության և մունիցիպալիտետի կողմից նախագծերի միասնական իրականացում: Մունիցիպալիտետն ապահովում է բնակչությանը նյութերով բնակչությունը կատարում է աշխատանքը:

Բյուջեի նախագծի քննարկումը՝ USAID-ի շենքում ամեն տարի անց է կացվում նախագծերի հանրային քննարկում:

Մասնակցություն սակրեբուլոյի նիստերին՝ կարող է յուրաքանչյուր ցանկացող:

Ընտրություններ՝ չորս տարին մեկ անգամ կարող եք մասնակցել:

Տեղական ոչ կառավարական կազմակերպություններ՝ դուք կարող եք միանալ Մառնեուլում գործող կազմակերպությանը և մասնակցել դրանց նախագծերում:

Մունիցիպալիտետի ընդունելության օրերը՝

Գամգեբելի՝ ՄԵՐԱԲ ԹՈՓՉԻԱԾՎԻԼԻ
Երկուշաբթի – 9:00 –18.00
Երեքշաբթի - ուրբաթ – 10:00 -18:00
հեռ.՝ 0357 22 43 54

ԳԱՍԳԵԲԵԼԻ ՏԵՂԱԿԱԼՆԵՐՆ ՈՒ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԵՏԵՐԸ՝
ԱՄԵՆ ՕՐ 10.00 - 18.00

Տեղակալները՝

ՉԱՌԻ ՏԱԲԱՏԱԶԵ / հեռ.՝ 0357 22 24 24
ԹԵՄՈՒՐ ԲԵՐԻՉԵ / հեռ.՝ 0357 22 2727
ԶԱՄԱՆԴԱՐ ԻՍՄԱԻԼՈՎ / հեռ.՝ 0357 22 28 28

Ծառայության պետերը՝

ՎՈՒԳԱՐ ՍԱՄԵՂՈՎ / հեռ.՝ 0357 22 12 30
ՆԻՆՈ ԴԵՎԼՈՒՉԵ / հեռ.՝ 0357 22 19 98
ԼԵՐԻ ՓԱՆԳԱՆԻ / հեռ.՝ 0357 22 22 48
ՏԱՐԻԵԼ ՄՈՍԱԿԻ / հեռ.՝ 0357 22 23 23
ՌԱԱԶ ԱՐԵՇԻՉԵ / հեռ.՝ 0357 22 46 38
ՍԱՄՈՒԿԱ ՆԱՎԵՐԻԱՆԻ / հեռ.՝ 0357 22 44 11

www.marneuli.ge
www.facebook.com/marneuli.gov.ge

Նախագիծը ֆինանսավորվում է « Դեմոկրատիայի աջակցություն» ծրագրի միջոցների հաշվից, որը իրականանում է Լեհաստանի հանրապետության արտաքին գործերի նախարարության «Լեհաստանի զարգացող համագործակցություն» ծրագրի շրջանակներում:

Հրատարակությունը արտահայտում է հեղինակի անձնական կարծիքը և չի կարող նույնականացված լինել Լեհաստանի հանրապետության արտաքին գործերի նախարարության պաշտոնական դիրքորոշման հետ:

ՄԱՐԵՆՈՒԼԻ
ՍՈՒԿԳՊԱԼԻՏԵՏԻ
ՔՅՈՒԶԵՆ
ՂԻՊՍՈՒՆԻՆԻ

